

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Διεθνής Εικαστική Έκθεση

Το Σκιάχτρο

1 Ιουλίου – 17 Σεπτεμβρίου 2006

Πινακοθήκη Ε. Αβέρωφ / Αμπελώνες Μονής Αγίου Νικολάου, Μέτσοβο

και

Συμπόσιο με θέμα

Ο φόβος στην Τέχνη και στη Ζωή

Μέτσοβο, 30 Ιουνίου, 1 & 2 Ιουλίου 2006

Επιμέλεια έκθεσης:

Όλγα Δανιηλοπούλου, τεχνοκριτικός, διευθύντρια Μουσείου Σπυροπούλου, Αθήνα

Nico de Oliveira, συγγραφέας, επιμελητής Museum of Installation, Λονδίνο

Nicola Oxley, ιστορικός τέχνης, διευθύντρια Museum of Installation, Λονδίνο

Συμμετέχουν οι καλλιτέχνες:

Αλέξανδρος **Αβρανάς**, Γιάννης **Αδαμάκος**, Χρήστος **Αθανασιάδης**, Jonathan **Allen**, Νίκος **Αλεξίου**, Χριστίνα **Αντωνοπούλου**, Trevor **Appleson**, Αλέξανδρος **Αποστολίδης**, Γιάννης **Βαλαβανίδης**, Hans Op **de Beeck**, Nina Jan **Beier**, Stefan **Bruggemann**, Jake and Dinos **Chapman**, Marcus **Coates**, Γιώργος **Γυπαράκης**, Adam **Dant**, Κατερίνα **Δελλαπόρτα**, **Double O**, Thomas **Eller**, Marit **Folstad**, Frank **Halmans**, Tom **Hunter**, Λίζη **Καλλιγά**, Μιχάλης **Κατζουράκης**, Πάνος **Κοκκινιάς**, Masakatsu **Kondo**, Tomoko **Konoike**, Henry **Krokatsis**, Μιχάλης **Λαγκουβάρδος**, Hew **Locke**, **Loriot/Melia**, Νίκος **Μάρκου**, Rosemarie **McGoldrick**, Mariko **Mori**, Ξενοφών **Μπήτσικας**, Μαρία **Νυμφιάδη**, Nicola **Oxley**, Ζάφος **Ξαγοράρης**, Άγγελος **Παπαδημητρίου**, Αχιλλέας **Παπακώστας**, Σοφία **Πετρίδου**, Λία **Πέτρου**, Olivia **Plender**, Elisabeth **Price**, Jon **Pylypchuk**, Elwyn **Reynolds**, Boo **Ritson**, Ugo **Rondinone**, Γιώργος **Ρόρρης**, Ανδρέας **Σάββα**, Sam **Salisbury**, Κύριλλος **Σαρρής**, Άγγελος **Σκούρτης**, Bob & Roberta **Smith**, Δανάη **Στράτου**, Βασιλεία **Στυλιανίδου**, Δημήτρης **Τζαμουράνης**, Carl **Von Weiler**, David **Wilkinson**, Παντελής **Χανδρής**, Νίκος **Χαραλαμπίδης**, Πάνος **Χαραλάμπους**, Μανώλης **Χάρος**.

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΚΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ: Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Πολιτισμού, Εθνική Τράπεζα, Ίδρυμα Βαρώνου Μιχαήλ Τσοσίτσα, Κατώγι & Στροφιλιά Α.Ε., Γ. Καραβίας & Συνεργάτες- Ασφάλιση Έργων Τέχνης, Sony Hellas Α.Ε.Ε

ΧΟΡΗΓΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ: Alpha Bank, Ίδρυμα Βαρώνου Μιχαήλ Τσοσίτσα

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: EPT ΑΕ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Πινακοθήκη Ε. Αβέρωφ / Ίδρυμα Ευαγγέλου Αβέρωφ-Τσοσίτσα

Ώρες λειτουργίας της έκθεσης στην Πινακοθήκη Αβέρωφ: 10.00 -18.30 καθημερινά εκτός Τρίτης

Για περισσότερες πληροφορίες και υλικό σχετικά με την έκθεση και ραντεβού για συνεντεύξεις μπορείτε να απευθυνθείτε στον υπεύθυνο επικοινωνίας κ. Φοίβο Σακαλή, τηλ. 6947-645.400 ή στη γραμματεία του Ιδρύματος, 210-67.78.244, κ. Μπέττυ Καρατζά.

Εικαστική Έκθεση: ΤΟ ΣΚΙΑΧΤΡΟ

Η έκθεση εξερευνά την υπόσταση του σκιάχτρου ως **φυσική παρουσία**, ως **πολιτιστικό σύμβολο** και ως **ενσάρκωση του αθέατου**. Η μορφή του σκιάχτρου αποτρέπει την καταστροφή, απομακρύνει τον κίνδυνο, αλλά μαρτυρά τον φόβο. Είναι το σκιάχτρο των συνειδήσεών μας. Μια μορφή πλασμένη σε πολλαπλά επίπεδα από ύλη και ψυχή, το συνειδητό αποτέλεσμα της απόλυτης ανάγκης μας να ασχοληθούμε με τα αναρίθμητα πράγματα που μας τρομάζουν. Το σκιάχτρο βλέπει τα πάντα παρότι είναι τυφλό. Το σκιάχτρο είναι μια απόλυτα μοναχική φιγούρα. Οι μόνοι επισκέπτες του είναι τα πουλιά, δηλαδή ο ίδιος ο εχθρός. Παρίας, φιγούρα εγκατάλειψης, μοναξιάς, φόβου και κυρίως απαγόρευσης. Ο αποτροπιασμός προέρχεται από το αποτρέπω και λειτουργεί στον αντίποδα του καθωσπρεπισμού μας, δηλαδή σε οτιδήποτε δυσάρεστο το οποίο δεν αρμόζει στους κοινωνικούς κανόνες. Είναι μια φόρμα παραδομένη στο χρόνο και την φαντασία. Το σκιάχτρο αντιπροσωπεύει μια φιγούρα **χωρίς μνήμη**, που υπερασπίζεται το άγνωστο και τη διπλή σχέση επιθυμίας-φόβου. Αντικείμενο λειτουργικό και πολλαπλά τελετουργικό, η κατασκευή του γίνεται μηχανισμός προβολής κάθε **ενδόμυχης σκέψης** και κρυφής επιθυμίας. Είναι λυτρωτικό γιατί αναγκάζει κάποιον να εισέλθει σε μια περιοχή που του προξενεί φόβο και να χειριστεί τον φόβο του. Να ζήσει, έστω και για λίγο χρόνο ακριβώς αυτό που δεν θέλει. Να νιώσει πως πιο τρομακτικό ακόμα και από τον ίδιο τον φόβο είναι η απόφαση να αντιμετωπίσει το φόβο του. Ο Χίτσκοκ τονίζει πως δεν υπάρχει τρόμος στον κρότο του όπλου, αλλά στην **αναμονή** του «μπουμ».

Το Σκιάχτρο είναι μια παραγωγή που βασίστηκε στην έρευνα και την συνεργασία. Είναι μια έκθεση σε δύο τμήματα. Ένα μέρος της παραγγέλθηκε για να παρουσιαστεί στα αμπέλια του Αγ. Νικολάου στο Μέτσοβο ερευνώντας έναν προς ένα το μέγεθος και την παρουσία της ανενόχλητης φύσης.

Και το άλλο παρουσιάζεται στον χώρο της Πινακοθήκης Ε. Αβέρωφ, στον ανθρώπινο και εκπολιτισμένο χώρο που ο ίδιος ο άνθρωπος μεταποίησε για να προστατεύει τα πολύτιμα αγαθά του πολιτισμού του.

Σε μια έξαρση νοηματικών συνδιαλλαγών και με πρόθεση την μέγιστη δυνατή επικοινωνία των πολιτιστικών στοιχείων που βρίσκονται στην Πινακοθήκη Ε. Αβέρωφ, η έκθεση στήνεται διατηρώντας ως αναφορά μια μικρή ενότητα από τις Συλλογές της Πινακοθήκης. Ο σκοπός αυτής της ασυνήθιστης ανάμειξης είναι αφενός η συνομιλία της τέχνης μεταξύ της διαχρονικά και αφετέρου η διατήρηση έστω και υπαινικτικά της παρουσίας του Μουσείου που παράγει και φιλοξενεί *Το Σκιάχτρο* στους χώρους του.

Η έκθεση *Το Σκιάχτρο* προβάλλει τον φόβο σαν πρωτόγονο υλικό με συνειδητή καλλιτεχνική έκφραση. Τα περισσότερα έργα των εξήντα τριών καλλιτεχνών οι οποίοι συμμετέχουν στην έκθεση έγιναν ειδικά για αυτή. Οι καλλιτέχνες χρησιμοποίησαν ένα ευρύτατο φάσμα **εκφραστικών μέσων**. Ζωγραφική, σχέδιο, γλυπτική, φωτογραφία, εγκαταστάσεις και βίντεο. Δεκαεπτά από τους καλλιτέχνες θα παρουσιάσουν μεγάλων διαστάσεων **εγκαταστάσεις** μέσα στα **αμπέλια** της μονής του Αγίου Νικολάου. Τα έργα που επελέγησαν (τα περισσότερα **παραγγέλθηκαν** ειδικά για την έκθεση) δεν αποτελούν την αντανάκλαση μιας κοινής αντίληψης. Δεν υπάρχει πρόθεση αναφοράς στις τρέχουσες ανησυχίες περί παγκοσμιοποίησης, τεχνολογίας, ή πολιτικές που αφορούν την ταυτότητα. Αντίθετα, οι καλλιτέχνες παρουσιάζουν τις διαφορετικές φόρμες που μπορούν να προσλάβουν οι σύγχρονες αγωνίες. Πραγματική ή φανταστική, αυτή η ανησυχία σχετίζεται με την ανάμνηση και την προβολή των προσωπικών τους εμπειριών. Η έκθεση δεν προσπαθεί να λύσει ή να εκλογικεύσει τα σύγχρονα διλήμματα, αλλά αντίθετα τονίζει την εξαφάνιση της συλλογικής μεθοδολογίας. Οι καλλιτέχνες ενθαρρύνθηκαν να εκφράσουν **ατομικές** φαντασιώσεις, πόθους και νευρώσεις, μια που προχωρούμε από μια αντανάκλαστική σχέση με τον κόσμο, σε μια σχέση όπου κανένα σημείο αναφοράς δεν είναι σταθερό. *Το Σκιάχτρο* διαπραγματεύεται τις αντιφάσεις που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι όταν εξετάζουν θέματα σχετικά με την προέλευση και τον σκοπό του κόσμου, τη βεβαιότητα και το αναπότρεπτο του θανάτου, την ενδεχόμενη εξαφάνιση κάθε ζωής από

τον πλανήτη, το ανεξιχνίαστο του μέλλοντος, τις συγκρούσεις ανάμεσα στη λογική, το συναίσθημα και το ένστικτο, την ελεύθερη βούληση και την αιτιοκρατία, το αντικειμενικό και το υποκειμενικό, την κοινωνία και το άτομο, το απόλυτο και το σχετικό, το ανθρώπινο και απτό με το μεταφυσικό και το ασύλληπτο και όλα αυτά μέσα από το προσωπικό βλέμμα καθενός από τους εξήντα τρεις καλλιτέχνες.

Συμπόσιο: Ο ΦΟΒΟΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΖΩΗ

Το σκεπτικό του Συμποσίου

Ο φόβος. Μια αρχέγονη πανανθρώπινη κληρονομιά. Ένα ένστικτο, ένα συναίσθημα, μια κινητήρια δύναμη ικανή να πυροδοτήσει τις πιο ακραίες και άλογες αντιδράσεις. Ο φόβος που εμφοχλωρεί σε κάθε τι το ανθρώπινο, το απάνθρωπο ή θείκό, που τροφοδοτεί την τέχνη και τις επιστήμες, που εμπεριέχεται σε κάθε έκφραση προόδου ή καταστροφής. Ο φόβος που μετουσιώνεται, μεταλλάσσεται, μεταλαμπαδεύεται, που χρωματίζει τη σχέση του ανθρώπου με το θείο, τη δημιουργία, τον έρωτα, τη ζωή και το θάνατο. Στόχος του συμποσίου δεν είναι τόσο να εμβαθύνει στο φαινόμενο καθεαυτό του φόβου, να αναλύσει τα αίτια ή να κατηγοριοποιήσει τα είδη και τις μορφές του, όσο να διερευνήσει το ρόλο, τη σημασία και τη συμμετοχή του σε διαφορετικά πεδία της τέχνης και της ζωής. Μια όσο γίνεται πιο πολύπλευρη προσέγγιση είναι το ζητούμενο. Η συμβολή ειδικών από διαφορετικά γνωστικά πεδία, που θα φωτίσουν το θέμα από ποικίλες κατευθύνσεις, με στόχο την πιο σφαιρική κατανόησή του. Ιδιαίτερα μας ενδιαφέρει το στοιχείο της «κυκλικότητας» στο φόβο: Το αίτιο που γίνεται αιτιατό, ο φόβος που γίνεται φόβητρο, οι μεταμορφώσεις του φόβου, η διαχείριση του φόβου – από το άτομο, από την ομάδα, από την κοινωνική ή πολιτική εξουσία

Θεματικές Ενότητες

Αναλύοντας το φόβο: Φιλοσοφία, Ιστορία, Ανθρωπολογία, Ιατρική-Ψυχιατρική

Μετουσιώνοντας το φόβο: Λαογραφία, Ιστορία της Τέχνης, Λογοτεχνία, Κινηματογράφος-Σκηνοθεσία.

Χρησιμοποιώντας το φόβο: Πολιτική, Οικονομία, Διαφήμιση-Μάρκετινγκ-Life style, Θεολογία, Ψυχολογία, Παιδαγωγική,

Προσκεκλημένοι Ομιλητές:

Μαρία Βασιλάκη, καθηγήτρια Βυζαντινής Τέχνης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Στέλιος Βιρβιδάκης**, καθηγητής φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, **Λένα Διβάνη**, συγγραφέας, καθηγήτρια Ιστορίας Εξωτερικής Πολιτικής, Νομική Σχολή Αθηνών, **Νίκος Ζηλίκης**, καθηγητής Ψυχιατρικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, **Σταύρος Θεοδωράκης**, δημοσιογράφος στο STAR και στην εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ, **Nick Haeffner**, καθηγητής Επικοινωνίας, London Metropolitan University, **Ευάγγελος Καραμανές**, ερευνητής του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, **Μαριλένα Κοτπά**, καθηγήτρια Συγκριτικής Πολιτικής Ανάλυσης, Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών, **Αγγελική Κοτταρίδη**, αρχαιολόγος, Μουσείο Βασιλικών Τάφων των Αιγών Βεργίνας, **Χρήστος Μπουλώτης**, αρχαιολόγος, συγγραφέας στην Ακαδημία Αθηνών (ΚΕΑ), **Nico de Oliveira** συγγραφέας, επιμελητής Museum of Installation, Λονδίνο, **Κωστής Πατπαϊωάννου**, εκπαιδευτικός, αντιπρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, **Ιωάννης Πέτρου**, καθηγητής Κοινωνιολογίας και Ηθικής, Τμήμα Θεολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, **Αικατερίνη Πολυμέρου- Καμηλάκη**, διευθύντρια του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, **Πέτρος Πολυχρόνης** παιδοψυχίατρος, διευθυντής του Αθηναϊκού Κέντρου Μελέτης του Ανθρώπου, **Μανώλης Χάρος** ζωγράφος.